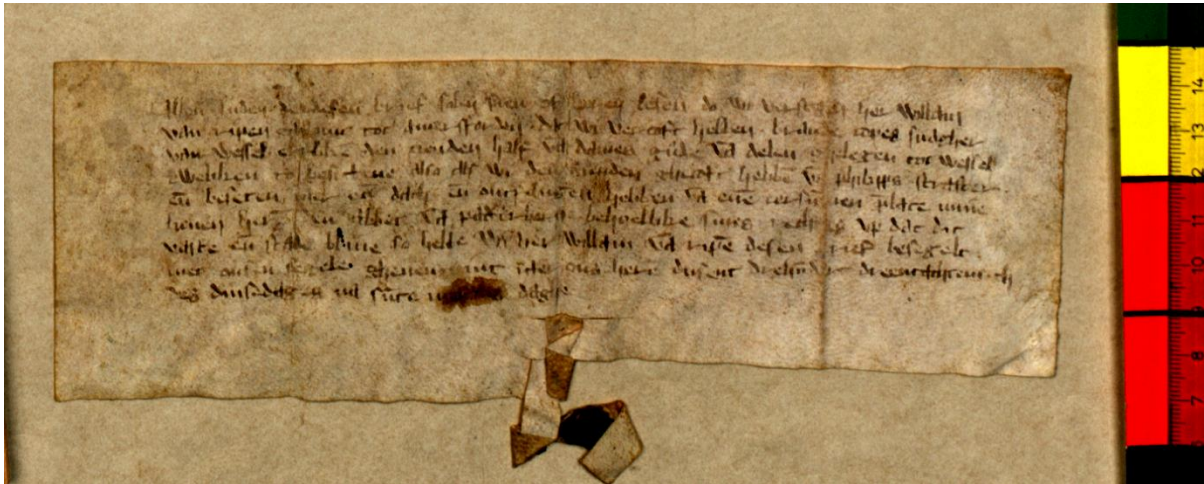

Landesarchiv Nordrhein-Westfalen
Kloster Abdinghof, Paderborn
Urkunde 410: 17 november 1383

Wilhelm v. Ripen Canonicus te Amersfoort verkoopt aan Ludgher van Wessel de halve tiende uit het goed van Delen gelegen bij Wessel [onder Barneveld], zoals hij die van Philipp Scrasser heeft gekocht.

Transcriptie:

Akte van goed Delen te Wessel (I), 1383

Allen luden die desen brief salen sien of horen lesen, do wi verstaen Her Willam van Ripen c[ano]nic tot Amersford en dat wi vercoft hebben Brande Copes Ludgher van Wessel erfliken den greden half uth Daems gude van Delen, gelegen tot Wessel, t welcken to bescrevene also als wi dese thienden [.....] hebben van Phillips Scrasser ende beseten Steven van Delen ende allet selve ende hebben uut enen census ten verlate mine lieven Heren ende hebbet ut Paderburne den behoellike sines rechtens up dat dit vaste ende stede blive, so hebbe wi her Willam van Rippen desen brief besegelt met onsen segele. Gheven int jaer ons Heren dusent drehundert dreentachtich des dinsedag[s] na Sunte M[arten]s daghe.

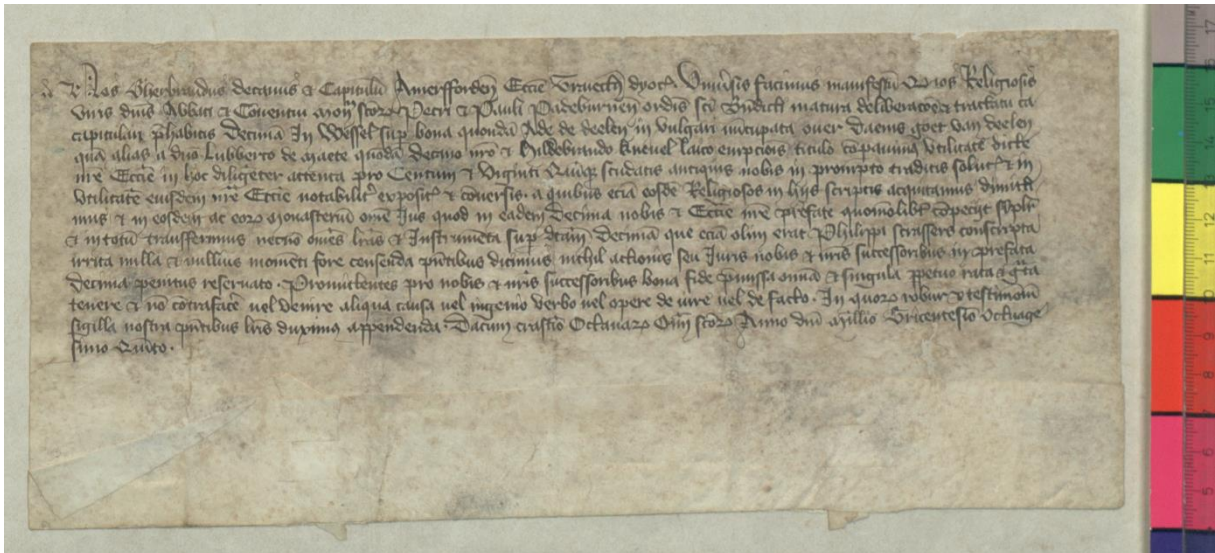

Landesarchiv Nordrhein-Westfalen
Kloster Abdinghof, Paderborn
Urkunde 432: 9 november 1385

1385, 9 nov., (Datum crastiono octavarum Omnium Sanctorum, anno Domini millesimo tricentesimo octuagesimo quinto)

Het kapittel te Amersfoort verkoopt aan de abdij van St. Petrus en Paulus te Paderborn de tiende in **Wessel**, uit de goederen, genoemd Overdaamsgoed van Deelen. Het bewijs van kwijting dateert uit 1407.

Decaan Gherbrad en het Capitel te Amersfoort verkopen aan het klooster A[bdinghof] de tiende in Wessel van het goed van Adam van Deelen, die het van haar voormalige decaan Lubbert de Maete en Laien Hidelbrand Knevel had verworven.

9 november 1385 (Datum crastiono octavarum Omnium Sanctorum, anno Domini millesimo tricentesimo octuagesimo quinto):

Het kapittel te Amersfoort verkoopt aan de abdij van St. Petrus en Paulus te Paderborn de tiende in Wessel, uit de goederen, genoemd Overdaams-goed van Deelen. Het bewijs van kwijting dateert uit 1407.

Transcriptie:

"Nos Gherbrandus decanus et capitulum Amersfordensis, ecclesie Traiectensis dyocezis, universis facimus manifestum, quod nos religiosos¹ viris dominis abbati et conventui monasterii sanctorum Petri et Pauli Paderburnensis, ordinis sancti Benedicti, matura deliberatione et tractatu capitulari prehabitis, decimam in Wessel super bona quondam Ade de Deelen, in vulgari nuncupata Over-Daemsgoet van Deelen, quam alias a domino Lubberto de Maete, quondam decano nostro, et Hildebrando Knevel, laico, emptionis titulo comparavimus, utilitate dicte nostre ecclesie in hoc diligenter attendita pro centum et viginti quinque scudatis antiquis nobis in prompto traditis, solutis et in utilitatem eiusdem nostre ecclesie notabiliter expositis et conversis, a quibus etiam eosdem reliiosos² in his scriptis aequitamus, dimittimus et in eosdem ac eorum monasterium omneius³ quod in eadem decima nobis et ecclesie nostre prefate quomodolibet⁴ competiit simpliciter et in totum transferimus, nec non omnes literas et instrumenta super dictam decimam, que etiam olim erat Philippi Scrassers, conscripta irrita, nulla et nullius momenti fore consenda⁵ presentibus dicimus, nihil actionis⁶ seu iuris nobis et nostris successoribus in prefata decima penitus reservato, promittentes pro nobis et nostris successoribus bona fide premissa omnia et singula perpetuo rata et grata tenere et non vontrafacere vel venire aliqua causa vel ingenio verbo vel opere de iure vel de facto. In quorum robur et testimonium sigilla nostra presentibus litteris duximus appendenda".

¹ religiosos (foute transcriptie)

² religiosos (foute transcriptie)

³ omne ius (foute transcriptie)

⁴ quomodolibet (foute transcriptie)

⁵ consentienda? Begrijp ik de naamval nog niet, maar het woord consenda is volkomen onbegrijpelijk.

⁶ actionis

Vertaling:

Wij, Gerbrandus, decaan en capitulum van Amersfoort, van het diocees van de kerk van Utrecht, maken aan allen bekend, **dat wij** aan de religieuze heren mannen⁷, aan de abt en het monniksconvent van de heilige Petrus en Paulus van Paderborn, van de orde van St. Benedictus, na rijp beraad en behandeling binnen het kapittel⁸ de tiende in Wessel boven(op?) wat ooit de bezittingen waren van Adam van Deelen⁹, in de volksmond Overdaamsgoed van Deelen, dat wij vroeger door dhr. Lubbert van de Maat, ooit onze decaan, en door Hildebrand Knevel, een leek, verworven hebben op titel van aankoop¹⁰, tot nut van onze voornoemde kerk, hiertoe goed verzorgd?, voor 125 oude schilden, door ons contant overgegeven, betaald en tot nut van diezelfde onze kerk waarneembaar uiteengezet/opgesteld en omgedraaid/rondgewenteld¹¹, door welke wij ook dezelfde religieuzen in deze geschriften vereffenen¹² en wegzenden¹³ en richting hen en hun klooster ieder recht dat m.b.t. datzelfde tiende aan ons en onze voornoemde kerk (hoe dan ook) toekomt, eenvoudig en geheel **overdragen**, en wij zeggen ook dat alle brieven en instrumenten m.b.t. het genoemde tiende, dat ook ooit was van Philip Scrassers, een ongeldig ingeschrevene, van nul en generlei waarde zullen zijn met instemming van de aanwezigen, terwijl voor ons of onze opvolgers m.b.t. het voornoemde tiende helemaal niets van handeling of recht overblijft, belovend dat wij voor ons en onze opvolgers met goede trouw alle afspraken apart voor altijd goedgekeurd en welgevallig houden en er niet tegenin zullen gaan of te komen met een of andere zaak of een slim woord of een constructie van recht of feit. Tot kracht en getuigenis hiervan moet ons zegel bij de aanwezige brief gevoegd zijn.

Wat aan deze akte vooraf ging, is hieronder te lezen:

1340, 4 okt., (Ghegheven ende ghesiet int iaer ons Heren dusent driehondert ende viertich, des wondsdaghes nae sente Michielsdach)

Goede Schrassert wordt door de abdij van Paderborn beleend met de goederen en tienden te **Wessel**: "Datum per copiam sub sigillo Hermanni dicti Scope. Alle denghenen die desen brief sellen sien of horen lesen. Wi Ghise bider onthenghenesse Goeds abbet tsente Peter ende tsente Paulus van Paderborne, maken cont ende kenlic, dat voer ons quam Heyne van Bilaer ende verteech mit sinen vrien willen eweliken ende emmermeer in onse hant tot Goeden Scrassers behoef ende sier erfnamen, den tijenden gast iaerlicks den sinen ende erve to Wessel ende dien tijenden gast hebben wie beliet ende verlenighen Goede voerscreven ende sinen erfnamen mit desen brieve, behouden nochtan den bisscop van Utrecht daeran sine tijende ende ons ende onsen nacomelingen al ons rechts. Hier an ende over waren mit ons bescoyden lude Servaes van Arlaer, Bessel sijn sone, Heyne Velike ende anders vele goede lude. In oirconde deser stucken heb wi onse seghel aen desen brief ghehangen. Ghegheven ende ghesiet int iaer ons Heren dusent driehondert ende viertich, des wondsdaghes nae sente Michielsdach."

⁷ religiosus viri dominici = dat. mv. maar ik kan vooral niets met 'dominici'

⁸ capitulaire behandeling

⁹ super bona: dit moet vertaald worden met 'over(Daams)goed

¹⁰ aankooprecht?

¹¹ ik heb geen idee wat conversis nog toevoegt.

¹² woord komt in niet voor in de woordenboeken

¹³ dwz. dat ze vrij zijn van ons (denk ik)

Origineel in Staatsarchief Münster, Urk. Abdinghof, nr. 137.

lit.: Sloet Goederen Petrus en Paulus, blz. 25 (230); Spaen, van, Repertorium Gelricum II, blz. 170.

lit.: Schouwen, G.A. van, De Kelnarij van Putten. Onderzoek naar den rechtstoestand harer bezittingen. Leiden, 1909 (D), blz. XL.

En ook deze:

1365, 16 mei, (Ghegheven int iair ons Heren dusent drehondert vijf ende tsestich des vrijdaghes na sinte Zervaesdach)

tienden van **Wickelo, Someren, en Havelaar (Harselaar)** aan kapittel te Amersfoort beleent, worden later aan abdij verkocht. Bewijs van kwijting in 1407.

lit.: Sloet, Goederen Petrus en Paulus, blz. 25 (230) Spaen, van, Repertorium Gelricum II, blz. 170

Coenraad abt van Abdinghof geeft aan Rycoud Svartepot in leen de halve tienden te Wickeslo, Zomeren en Harslaer en het halve erf Westenvelde:

"Wij Coonraed bider ghenaden Goeds abt tot sinte Peter ende sinte Pauwels van sinte Benedictus oerde in der stat van Paderborne, make kenlic allen luden dat wij verliet ende verleent hebben, ende verliet ende verlenen mit desen open brieve Rycoud Svartepot half den tiende tot Wickeslo, half den tiende tot Zomeren ende half den tiende tot Harslaer ende half dat erve tot Westenvelde mit al horen toebehoren, egghe ende enden alst gheleghe is, also tot enen onversterflichen erleen en te verhergewaden alst versterft, binnen iaers mit vier ponden payments, daer men ghemeenliken pacht mede betaelt binnen Veluen, mit sulken vorwarden, dat Rycoud vorseyt, sijn erfnamen ende sijn nacomelinghen dit voerseijde goet nijet scoren noch deijlen en sullen, ten si bi onsen wille; ende so wanneer dit vorsejde goed versterft, so salt comen op te olsten zoon, also verre als daer zonen zijn ende en ware daer en ghenen zoen, so selt comen opte olste dochter ende waer daer ghenen zoen novh dochter, so selt comen opten naesten erfnamen ende ummer te commen opten naesten manhoofd, voer dat wijfhoofd, daer si beijde effen na sijn. Ende wolden si dit voerseijde goet vercopen, so sullen sij ons of onsen amtman bieden den voorcoop voor sulken penninc, daert een ander voor hebben solde, ende dat sal wij hem weder zeggen ende onse beraed hebben dre maenden, ende en seijde wi hem des nijet weeder bynnen dreen maenden, so mochten si dat goet vercoopen wie si wolden sonder wedersegghen. Ende verbraken si enich van desen punten voerseijt in allen manijeren also voerscreven is, so vallen si van allen rechte dat wi hem ghegheven hebben an desen voersejden goede ende dit voerghenoemde goet quame den vrij ende ledich weder an ons, onsen vrijen wille daermede te doen, sonder iemants wedersegghen. Ende si sullen ons iaerlix gheven te tinze neghen penninc op sinte Lambrechtsdach tot allen tinsrecht, een mudde rogghen ende een mudde ghersten hofmate op sinte Martensdach van pachte ende dat te leveren tot Putten in onsen hof. Sonder alrehande archeyt. Daer dit gescijede, daer waeren over ende ane **Coep van Wessel** ende Wijnant van Appel onse manne, haer Heijneman kelnær, haer Gherardt van Merlo, priester, cureyt der kerken van **Voerthusen**, Claes van Arler ende Dideric van Aller, onse amtman ende anders vele goeder luden. Ende alle voergheven brieve zullen quijt ende doet wesen ende opdat dit vast ende stade blive ende onverbroken, so hebbe wi Coenraad abt voersejt voor ons ende voer onsen nacomelinghen desen brief beseghelt mit onsen zeghel in kennisse der waarheyt. Ghegheven int iair ons Heren dusent drehondert vijf ende tsestich des vrijdaghes na sinte Zervaesdach".

Origineel in Staatsarchief Münster. Urkunden Abdinghof, nr. 254.

lit.: Schouwen, G.A. van, De Kelnarij van Putten. Onderzoek naar den rechtstoestand harer bezittingen. Leiden, 1909 (D), blz. XXXVIII.

IS COEP VAN WESSEL mogelijk Cope van Delen?

1368, 4 dec., (Ghegheven int iaer ons Heren dusent driehondert achte ende tsestich op sente Barbarendach, der heyligher ioncfrouwen ende martelerste)

"Allen den ghenen die desen brief soelen sien of horen lesen doen wi verstaen Coenraet bider ghenaden Goeds abt tsente Peter ende tsente Pouwels tot Paderborne, dat wi beleent hebben ende belenen mit desen opene brive Philips den Scasser den tijende gast de geteelt en de ghebouwert wert opten **alinghen ouden erve tho Wessel**, te houden van ons ende van onsen naecomelinghen ten Zutfaenscen lene, te verhergewaden als versterft tot Putten in onsen hof mit een pont goets gelts, also dan ter tijt redeliken ende woentliken is, welc tijende gast of leen voerscreven wileneer Henric van Bilaer opdroech ende vriliken ghaf abt Ghisen, onsen voervader tot behoef Goeden den Scasser vorsz., mit desen voerseijden tijenden gast te behouden van hem ende van sinen naecomelinghen, behoudelic den bisschop van Utrecht sijn recht. Ende hier waren over onse mannen, also Winant van Appel en Ricout Svartepot. In orconde des briefs beseghelt mit onse seghel. Gheheven int iair ons Heren dusent driehondert achte ende tsestich op sente Barbarendach, der heyligher ioncfrouwen ende martelerste".

Origineel in Staatsarchief Münster, Urk. Abdinghof, no. 276.

lit.: Sloet, Goederen Petrus en Paulus, blz. 25 (230); Spaen, van, Repertorium Gelricum II, blz. 170

Abt Conrad van Abdinghof beleent Philipp den Scrasser met de tienden te **Wessel**.

lit.: Schouwen, G.A. van, De Kelnarij van Putten. Onderzoek naar den rechtstoestand harer bezittingen. Leiden, 1909 (D), blz. XLI-XLII.

1381, 13 jul.,

Philippus Schrassert verkoopt de tienden van **Wessel** aan Lubbert van der Maten t.b.v. het kapittel te Amersfoort.

lit.: Sloet, L.A.I.W. baron, De goederen van St. Petrus en Paulus, enz., blz. 25 (230); Spaen, van, Repertorium Gelricum II, blz. 170

1383, 17 nov., (Dinsdag na St. Martensdag)

Willem van Ripen, priester van Amersfoort, verkoopt aan **Brand Coppes, zwager van Wessel**, de halve tiende over Adamsgoed van Delen te **Wessel**, die hij van Philippus Scrassers gekocht had.

lit.: Sloet, Goederen van St. Petrus en Paulus, enz., blz. 25 (230); Spaen, van, Repertorium Gelricum II, blz. 170;

Brand Coppes van Wessel zou de zoon van Cope van Wessel (oftewel Cope van Delen!) kunnen zijn!

1386

De abdij van Paderborn koopt de tienden van **Wessel** in het kerspel **Voorthuizen**, leenroerig aan de abdij.

bron: register van Abdinkhof.

lit.: Sloet, L.A.I.W. baron, De bezittingen van het Benediktijner Klooster St. Petrus en Paulus enz. blz. 25 (230)